

Regionsrådets Uddannelsesplan 2015 – 2018

1. Indledning

Med Uddannelsesplan 2015 – 2018 ønsker Regionsrådet i Nordjylland at bevare et fortsat stærkt fokus på uddannelses- og kompetenceområdet.

Nordjylland skal være en region, hvor der er stor sammenhæng mellem uddannelse, kompetencer, beskæftigelse og erhverv. Det betyder, at der både på det strategiske og praktiske plan skal være fokus på, at vi uddanner unge, som har de rette kompetencer til både det nuværende nordjyske arbejdsmarked – men også til fremtidens.

2. Vision, principper og mål

Uddannelsesplanen refererer overordnet til den Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi (REVUS), som er sendt i offentlig høring. Uddannelsesplanen skal dermed også bidrage til at opfylde den vision, som er beskrevet i REVUS:

Mulighedernes Nordjylland

Nordjylland er i 2020 anerkendt for sin unikke evne til at skabe bæredygtig vækst, sammenhæng og balance i hele regionen, og for i høj grad at have udnyttet globaliseringens muligheder og de regionale styrkepositioner. Nordjylland skal nå sine mål gennem internationalt udsyn, åbenhed og samarbejde, og skal vise vilje til at gå nye veje og afprøve innovative idéer og løsninger til gavn for regionens borgere og virksomheder.

Nordjylland er en region med et stort uddannelsespotentiale. Der er allerede nu en stor andel af borgere, som har lyst og evne til at ville uddanne sig og øge deres kompetencer. Der er ligeledes et bredt uddannelsesudbud og – tilbud til borgerne. Uddannelsesinstitutionerne er gode til at samarbejde både horisontalt og vertikalt med hinanden og arbejder generelt meget med at tænke nyt og tage højde for de muligheder, som en stigende globalisering har medført.

Der er således et solidt fundament for arbejdet med at få Nordjylland *helt* i front på uddannelsesområdet. For der er naturligvis også en række områder, hvor der med fordel kan laves en ekstra indsats eller tænkes nye indsatser og samarbejder.

Det er afgørende for den fremtidige vækst i Nordjylland, at der fokuseres på en øget balance mellem borgernes kompetencer og virksomhedernes efterspørgsel. Nordjylland skal være en region, hvor både nuværende og kommende virksomheder kan finde den relevante, kompetente og innovative arbejdskraft, samt hvor der støttes op om nye iværksættere.

Nordjylland skal være en region, hvor der er sammenhæng i såvel uddannelsesudbud som kvaliteten af de udbudte uddannelser, samt hvor der er innovationsvilje og – kompetence i de nordjyske uddannelser.

Visionen tager afsæt i en række principper, der herunder defineres i forhold til uddannelsesområdet.

Bæredygtig vækst:

Et Nordjylland i front på uddannelses- og kompetenceområdet er afgørende for regionens fortsatte vækst. Bæredygtighed knyttes i denne sammenhæng særligt til at opnå det rette forhold mellem udbud og efterspørgsel på kompetencer. Nordjylland skal være med i front på uddannelsesområdet, men vi skal også sikre, at vi uddanner til job og vækst.

Sammenhæng og balance:

Nordjylland skal udnytte sine muligheder og potentialer på uddannelsesområdet i alle dele af regionen. Der skal være adgang til uddannelse, uanset hvor man bor. Det er et faktum, at alle uddannelser ikke kan ligge i alle egne af regionen, men der skal tænkes i de bedst mulige samarbejder, så de rette uddannelsesmuligheder udbydes de rette steder.

Globaliseringens muligheder:

Globaliseringen er en mulighed for vækst, udvikling og nytænkning for de nordjyske uddannelser. Derfor skal de nordjyske uddannelsesinstitutioner fortsat være åbne over for omverdenen og have internationalt udsyn - både for at lade sig inspirere og for at skabe nye samarbejder.

Åbenhed og samarbejde:

Nordjylland er kendetegnet ved en lang og god tradition for at samarbejde på uddannelsesområdet. Det gør sig gældende for ungdomsuddannelserne på tværs af geografi og type, men det har især i de senere år også gjort sig gældende i forhold til nye samarbejder på tværs af uddannelsesniveauerne. Vi vil forsat udvikle og skabe stærke strategiske samarbejder og partnerskaber på uddannelsesområdet i Nordjylland, så man sammen opnår de størst mulige effekter og resultater.

Nytænkning:

Vi skal turde tænke nyt og være innovative på alle områder. Innovation skaber nye og bedre løsninger og kan være med til at udvikle uddannelserne - både hvad angår ledelse, samarbejde, didaktik, pædagogik, økonomi m.v.

Mål

- et Nordjylland i front på uddannelses- og kompetenceområdet med fokus på balance mellem udbud og efterspørgsel på kompetencer
- et uddannelsesudbud som er både mangfoldigt men også tilgængeligt
- innovative, stærke, udadskuende og udviklende uddannelsesinstitutioner, der sætter nye dagsordener og tør gå nye veje i udviklingen af processer, pædagogik, didaktik, ledelse mv. og i måder, vi samarbejder på - både uddannelsesinstitutionerne imellem, og i forhold til andre relevante aktører inden for uddannelse, beskæftigelse og erhverv.

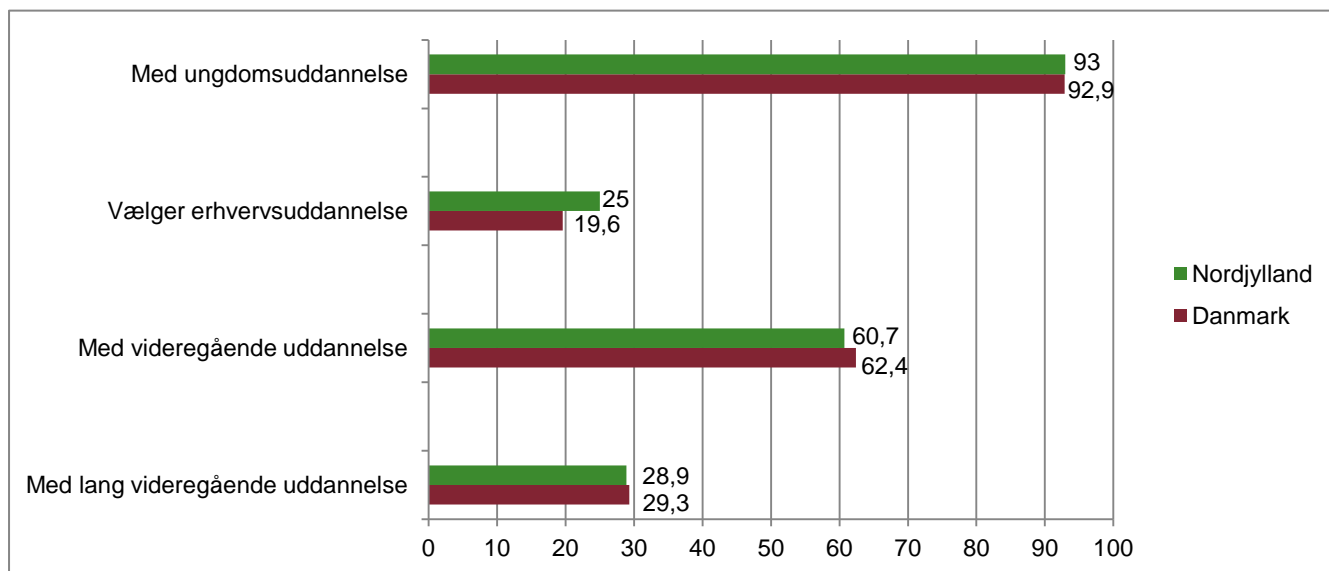
3. Nordjyllands udgangspunkt

Nordjylland har som tidligere beskrevet et rigtigt godt uddannelsesmæssigt udgangspunkt. Men der er stadig en række udfordringer, som vi må arbejde på at imødegå og løse.

Andelen af unge, som både får en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse, har i mange år været støt stigende. På nuværende tidspunkt forudser Undervisningsministeriets

prognose-model "Profilmodellen", at man i Nordjylland er ved at være tæt på de mange opstillede uddannelsesmålsætninger. Målene er, at 95 % af en årgang skal have en ungdomsuddannelse, 30 % skal vælge en erhvervsuddannelse¹, 60 % skal have en videregående uddannelse og 25 % en lang videregående uddannelse. De nyeste opgørelser viser, at Nordjylland fordeler sig som i figur 1 på de forskellige målsætninger²:

Figur 1

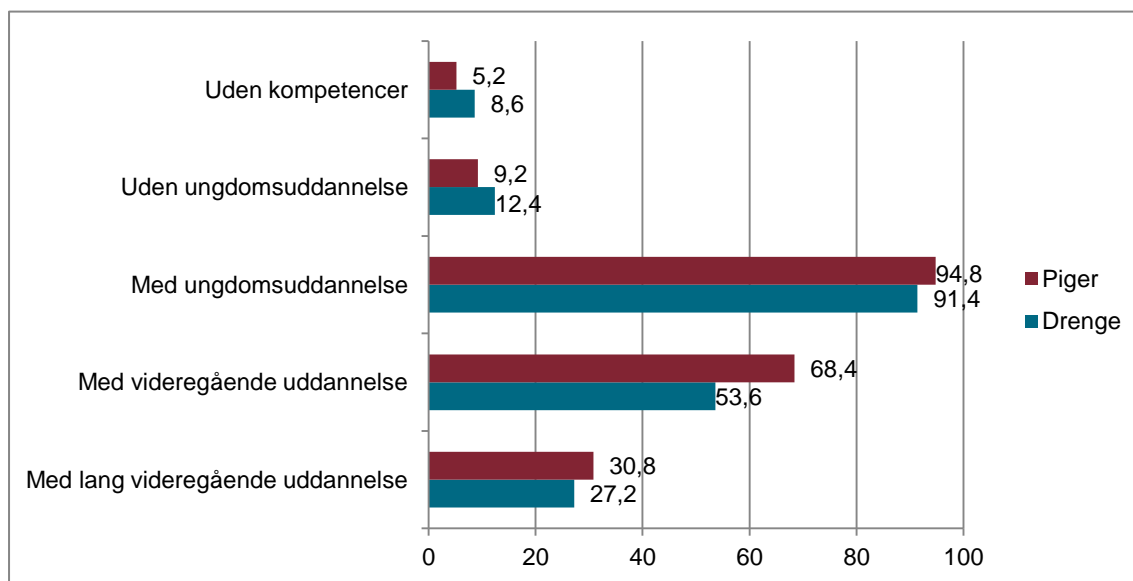
Andelen som får en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse ligger stort set på linje med resten af Danmark. Andelen som vælger en erhvervsuddannelse efter 9. klasse er forholdsmæssig stor. 25 % af de unge nordjyder vælger en erhvervsuddannelse umiddelbart efter endt grundskole. Det betyder, at Nordjylland allerede nu lever op til 2020-målsætningen om, at 25 % skal vælge en erhvervsuddannelse, men stadig har et stykke vej til 2025-målsætningen om 30%. Behovet for faglært arbejdskraft er stort i Nordjylland. Flere analyser viser, at efterspørgslen på faglært arbejdskraft vil stige i fremtiden, mens at udbuddet vil være stabilt. På den måde vil vi inden længe, i mange brancher, opleve en ubalance ift. udbud og efterspørgsel på arbejdskraft.

Der er ligeledes et kønsperspektiv på uddannelsesstallene i Profilmodellen, som ikke er helt uvæsentlig.

¹ Der er opstillet 2 nationale mål for overgang til erhvervsuddannelse. I 2020 skal 25 % af en årgang vælge erhvervsuddannelse efter afsluttet grundskole, og i 2025 er målet 30 %

² Kilder: Andel som vælger Erhvervsuddannelse: Ugebrevet A4, april 2014 på baggrund af tal fra Undervisningsministeriet. Øvrige tal: Undervisningsministeriets Profilmodel, beregnet på data fra 2013.

Figur 2

Ifølge Profilmodellen forventes pigerne i højere grad at opnå uddannelse – såvel ungdoms- som videregående uddannelse. Derimod har drengene større risiko for ingen kompetencer at have opnået 25 år efter afsluttet 9. klasse (hverken studie- eller erhvervskompetence).

En ting er prognoser som eksempelvis Profilmodellen, der kan vise noget om, hvad vi kan forvente os et stykke ud i fremtiden. Noget andet er de faktiske og aktuelle tal for uddannelsesområdet i Nordjylland. Nordjysk Uddannelsesindblik 2015³ viser, at vi her og nu fortsat har en række udfordringer. Det drejer sig eksempelvis om at få så mange unge som muligt i gang med en ungdomsuddannelse efter grundskolen – hvad enten det er på en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse. Lige nu er der ca. 8 % af alle 18-årige i Nordjylland, som slet ikke har påbegyndt en ungdomsuddannelse.

Figur 3 – Nedslag i et øjebliksbillede på uddannelsesområdet i Nordjylland

³ Nordjysk Uddannelsesindblik 2015, forventes offentliggjort i april 2015

I Nordjysk Uddannelsesindblik 2015 findes et temaindblik⁴, som fokuserer på elevsammensætningen på ungdomsuddannelserne. Det fremgår tydeligt, at der er stor forskel på elevgrupperne på de forskellige ungdomsuddannelser. Uddannelserne har derfor også vidt forskellige udfordringer i forhold til at få eleverne gennem uddannelsen og forberedt til eventuel videreuddannelse. Den sociale arv slår desværre stærkt igennem i Nordjylland såvel som i resten af Danmark, om end at flere analyser viser, at vi i Nordjylland har en stor andel af mønsterbrydere på både ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser.

En analyse af gennemførelsen på de gymnasiale uddannelser i Nordjylland viser, at der generelt er relativt høj gennemførelse. Det varierer naturligvis mellem de forskellige typer af gymnasial uddannelse, men sammenlignet med resten af Danmark, er gennemførelsen høj⁵. Udfordringen med frafald findes især på erhvervsuddannelserne, hvor manglen på praktikpladser stadig kan være en årsag til frafald, selvom der for mange uddannelser er kommet en uddannelsesgaranti.

Ser man på grundlæggende læse-, skrive- og matematikkompetencer blandt såvel unge som voksne, står det klart, at der også i Nordjylland stadig er behov for at løfte det grundlæggende kompetenceniveau, fx i form af FVU og ordblindeundervisning, samt en fokuseret indsats på matematikområdet.

Der findes ikke præcise tal for, hvor mange voksne der har grundlæggende skrive-, læse- og matematikvanskeligheder. På landsplan skønnes det at dreje sig om 300.000-800.000 personer. Da Nordjylland udgør ca. 10 % af den danske befolkning, vil dette som udgangspunkt svare til 30.000-80.000 nordjyder. Men fordi nordjyder mellem 15-59 år har et lidt lavere uddannelsesniveau end landsgennemsnittet, skønnes det, at 30.000-80.000 har ovennævnte vanskeligheder.

4. Fokusområder

Der foreslås en række fokusområde dels med baggrund i ovenstående udfordringer, som Nordjylland står over for⁶ og dels på baggrund af temaerne drøftet på Nordjyske Uddannelseskonference 2014, hvor forskere, ledere, politikere og aktører fra uddannelses- og erhvervsområdet pegede på nødvendigheden af, at tænke sammenhængen og samarbejdet større og bredere mellem uddannelse, erhverv og beskæftigelse..

Følgende fokusområder, som udmøntes i form af en række tilhørende aktiviteter og initiativer inden for Uddannelsesplanens rammer:

- Vejledning og de svære overgange
- Talentarbejde
- Globalisering og internationalisering
- Social mobilitet
- Campus og samarbejdende uddannelsesmiljøer

---

⁴ Nordjysk Uddannelsesindblik 2015 – temaindblik: Elevsammensætning og social mobilitet på ungdomsuddannelserne, Region Nordjylland og Moos-Bjerre og Lange, december 2014

⁵ "Gennemførelse på de gymnasiale uddannelser i Region Nordjylland", Det nationale institut for Kommuner og Regioners analyse og forskning 2014

⁶ Jf. også FremKom2, REVUS

- Virksomhedssamarbejde
- Læringsmiljøer og klasserumsledelse

4.1. Vejledning og de svære overgange – særlig indsats

Uddannelsessystemet møder mange nye krav og reformer. Der foregår fx ændringer på Erhvervsskolerne, en ny gymnasireform er på trapperne, og hele vejledningssystemet er under forandring. Det har betydning for den aktuelle vejledningsform, og der er brug for et fortsat fokus på at imødekomme disse udfordringer og lette overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse og fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. Der er i høj grad brug for koordinering, Dette involverer både vejlederne på folkeskolerne, UU vejlederne og studievalgvejlederne. Men de mange nye krav og reformer er i høj grad også en udfordring for de unge og deres forældre. Det kan være svært at gennemskue de mange muligheder, som skolerne tilbyder, og derudover kan det føles uoverskueligt at forstå former, indhold og krav på såvel en ungdomsuddannelse som en videregående uddannelse.

Der synes således at være baggrund for at iværksætte en regionalt dækkende indsats, der understøtter hele det nordjyske vejledningsområde og dermed bidrager til at kvalificere de unges uddannelsesvalg yderligere. Der lægges op til udvikling, udbredelse og implementering af fælles regionale initiativer på vejledningsområdet. Samtidig er det vigtigt at tidligere erfaringer inden for vejledningsområdet indgår i indsatsen.

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Forældreinddragelse, i vejledningen af unge om valg af uddannelse/studie, herunder muligheder og begrænsninger. Deriblandt fx udvikling af metoder til og aktiviteter med forældreinddragelse.
- Brug af ungeguider i vejledningen af unge om valg af uddannelse og muligheder
- Kompetenceudvikling af alle vejledningsgrupper fra grundskole til videregående uddannelse
- Udvikling af fælles vejledningsmetodikker

Der bør tilknyttes følgeforskning og evaluering til indsatsen. Formålet er at vidensbasere, kvalificere og evaluere den regionale indsats. Følgeforskningen skal bidrage til at skabe et kvalificeret samspil mellem tidligere og ny viden om vejledningspraksis og valgprocesser hos unge.

4.2 Talentarbejde

Unge mennesker på de nordjyske ungdomsuddannelser skal støttes i at finde deres talent. I denne kontekst er talent noget andet end elite. I stedet ses talent som noget, man kan udvikle ved at gøre sig umage og med den rette opmuntring. Helt centralt er det, at talenterne bedømmes på og anerkendes for deres arbejdsindsats i stedet for udelukkende på deres præstation, dette gælder inden for alle ungdomsuddannelser. Dette vil motivere flere til at arbejde med det område, de har talent for.

Talentfulde elever på de gymnasiale ungdomsuddannelser skal tilskyndes at tage en videregående uddannelse, og her er rollemodeller centrale. 'Rigtige' studerende, der viser – særligt de elever, der ikke er åbenlyst talentfulde – hvordan det er at gå på en videregående uddannelse. Rollemodeller fra erhvervslivet er ydermere vigtige til at vise "de trådte stier" og synliggøre, hvordan man når dertil, hvor de er.

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Der udvikles talentforløb for hf, så denne gruppe af elever også får mulighed for at udvikle deres talent og evt. deltage i Nordjyske gymnasiers Talentakademi
- Det undersøges, hvordan der kan arbejdes med rollemodeller – både i forhold til de treårige gymnasiale uddannelser og de toårige HF-uddannelser
- Udvikling af supplerende tiltag over for gruppen af iværksættertalenter samt inden for entreprenørskab

4.3 Globalisering og internationalisering

I et samfund, hvor flere og flere virksomheder agerer på det internationale marked, er det væsentligt at sikre at de unge mennesker, der står på tærsklen til arbejdslivet, har de nødvendige kompetencer med sig. Disse kompetencer gælder ikke kun deres faglighed.

I dag vurderer flere virksomheder, at internationale kompetencer og åbenhed overfor den globale verden er lige så vigtige som sprogkompetencer. Flere snakker om, at denne globale kulturforståelse nærmest er at betragte som en del af det moderne dannelsesbegreb. Jo tidligere de unge får øjnene op for værdien af disse kompetencer, jo bedre.

Derfor er det væsentligt at understøtte tiltag, der giver ungdomsuddannelserne mulighed for at opdyrke nye internationale arenaer – ikke blot Europa og USA. Ligesom det vil have en stor værdi at samarbejde med firmaer og institutioner, der agerer i en global kontekst, hvor de unge kan prøve at arbejde med internationale/globalt problemstillinger fra den virkelige verden.

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Samarbejde mellem ungdomsuddannelsesinstitutioner og virksomheder/institutioner, der har en international profil, fx i form af projekt- og casearbejde, gæsteundervisere fra virksomheder, minipraktik etc.
- Udvikling af studieaktiviteter som eksempelvis studieretninger, toninger og temaer, som understøtter, at eleverne opnår en bred global/international forståelse, og at den enkelte uddannelsesinstitution får en mere international profil
- Udvikling af undervisningsformer og undervisningsmaterialer, som særligt fremmer fokusområdet
- Undersøgelse af hvilke kompetencer, der er vigtigt for de internationale/globalt virksomheder

4.4. Social mobilitet

Unge i dag har større sandsynlighed for at tage en uddannelse end deres forældre, alligevel er der

både geografiske og sociale miljøer, hvor det er svært at bryde mønsteret og påbegynde/færdiggøre en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse. Det er derfor vigtigt at vedblive med at have fokus på at understøtte mønsterbrydere og lære af de uddannelsesinstitutioner, der har succes med dette. Herunder ligger også drengeproblematikken, nogle drenge tiltrækkes ikke af uddannelserne, som de er opbygget i dag. Der skal tænkes i nye metoder, nyt indhold osv., hvis unge fra uddannelsesfremmede miljøer og drengene i højere grad skal tiltrækkes. Der er ligeledes fokus på unge med læse-, skrive-, og matematikvanskeligheder, idet disse unge er særligt udfordrede, hvis de kommer fra uddannelsesfremmede hjem, som ikke har mulighed for at understøtte de unge i deres uddannelse.

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Udvikle nye undervisningsmetoder og undervisningsindhold osv., der i højere grad tiltaler drengene og unge fra uddannelsesfremmede miljøer
- Udvikle nye initiativer inden for forberedende voksenundervisning, ordblindeundervisning og udvikling af værktøjer til gruppen unge med matematikvanskeligheder
- Udvikle initiativer og samarbejder med relevante parter – eksempelvis erhvervslivet – der motiverer de unge og kvalificerer deres uddannelsesvalg.
- Inddrage de betydende voksne omkring de uddannelsesfremmede unge for at sætte fokus på fremtidsmuligheder, livskvalitet etc. ved at tage en uddannelse

4.5 Campus og samarbejdende uddannelsesmiljøer

Campus-tankegangen og/eller strategisk og systematisk brug af forpligtende og samarbejdende uddannelsesmiljøer, hvor de forskellige uddannelser kender hinandens styrker, kan være med til at mindske antallet af elever, der springer fra en uddannelse uden at vælge en ny (det såkaldte frafald uden omvalg). Elever bliver i stedet både vejledt og ledt over i en ny uddannelse uden at opleve spildtid og uden at komme ud i ledighed.

Samtidig vil campusmiljøer kunne medvirke til at sikre et varieret udbud af ungdomsuddannelser i yderområder, da flere forskellige uddannelsesudbud kan samles ét sted. Dette vil give de unge en bredere uddannelsespalette at vælge imellem og øge chancerne for, at de påbegynder en ungdomsuddannelse. De unge vil ofte opleve et styrket ungdomsmiljø, de vil få et stærkt socialt netværk på tværs af uddannelser, hvilket har en positiv effekt på gennemførelsen.

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Udvikling af systematisk og forpligtende samarbejde mellem eksempelvis naboskoler inden for det pædagogiske og faglige miljø
- Udvikle fællesskabet og faglige aktiviteter på tværs af uddannelserne i allerede eksisterende fysiske campusser

4.6 Virksomhedssamarbejde

Samfundet og arbejdsmarkedet har ændret sig markant – og uddannelserne skal følge med. Flere studerende end tidligere skal efter endt uddannelse i job i den private sektor. I 2030 forventes over 1,2 millioner mennesker i Danmark have en videregående uddannelse, og over halvdelen af dem

skal ifølge tal fra Kvalitetsudvalget finde job i den private sektor. Det er vigtigt for Danmarks konkurrenceevne og for danske virksomheder, at der uddannes tilstrækkeligt mange medarbejdere på alle niveauer. En af de store udfordringer er at højne vidensniveauet i de små og mellemstore virksomheders produktion. Hvis de små og mellemstore virksomheder skal overleve, er det utroligt vigtigt, at de øger innovationen og samarbejdet med videninstitutionerne. Det kan de for eksempel gøre ved at ansætte højt uddannet arbejdskraft, men det handler også i høj grad om, at videninstitutionerne skal ud i virkeligheden og samarbejde med virksomhederne.

Det stiller krav til, at de nordjyske elever på ungdomsuddannelserne er bevidste om de kompetencer, som de nordjyske virksomheder efterspørger i dag og fremover. Allerede nu mangler der fx faglært og kvalificeret arbejdskraft inden for bestemte brancher, og ligeledes opleves der et større fokus på virksomhedernes evne til at klare sig på det globale marked. For at understøtte disse udfordringer foreslås et øget fokus på uddannelsesinstitutionernes samarbejde med de nordjyske virksomheder. De unge skal netop vælge forskellige typer uddannelser og opnå forskellige profiler med solid viden og innovative færdigheder inden for deres felt, så de kan supplere hinanden på arbejdsmarkedet.

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Organisering, styrkelse og implementering af skole/virksomhedsnetværk
- Kompetenceudvikling af lærerne – både pædagogisk og faglig inddragelse af virksomhedsrelaterede problemstillinger
- Udvikling af forskellige samarbejdsmodeller, herunder udvikling af fx særlige forløb/undervisningspakker
- Udvikling af forum for videndeling/best practice mellem skoler og virksomheder

4.7 Læringsmiljøer og klasserumsledelse

De nordjyske ungdomsuddannelser oplyser, at elevbredden i klasserne bliver større og større. Set i lyset af den uddannelsespolitiske målsætning om at 95 % af en ungdomsårgang forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse, så opstår der automatisk en differentieret elevgruppe, hvoraf mange elever kommer fra uddannelsesfremmede hjem. Heraf opstår behovet for at nytænke undervisningsformen og læringsmiljøet, klasserumsledelse og det sociale sammenspil mellem lærer/elev, elev/elev og elev/læring. Her viser forskning, at undervisningen og dermed læringen har den største effekt, hvis der fokuseres på inddragelse, medansvar og synlig læring.

Forskning viser, at synlige læringsmål skaber bedre faglige resultater, bl.a. fordi vejen til målopfyldelsen bliver tydeligere for eleverne, så de ved, hvor de er på vej hen, og hvordan de skal komme derhen. Målorienteret læring kræver på den ene side, at læreren er tydelig, mht. hvad der skal læres i lektionen og i et undervisningsforløb. På den anden side kræver det, at læreren arbejder med metoder, der giver adgang til viden om, hvorvidt den ønskede læring er opnået. I den seneste tid har der været fokus på fastholdelse og gennemførelse, og mindre fokus på elevernes udbytte af undervisningen. Dette fokusområde åbner op for muligheden for at indtænke projekter,

Følgende aktiviteter og initiativer kan bl.a. indgå:

- Læringskultur og klasseledelse

- Modeller for at fremme læring, herunder feedback
- Kompetenceudvikling af lærerne i forhold til at skabe synlig læring
- Udvikling af evalueringstankegang
- Udvikling af undervisning, der imødekommer den differentierede elevgruppe

5. Øvrige udviklingstiltag

Udover de mange udviklingsprojekter, som igangsættes i regi af Uddannelsespuljen, foreslås tre centrale indsatser, som Regionsrådet også tidligere har initieret og udviklet løbende. Det drejer sig om Regionsrådets Innovationskonkurrence Nordjyske Nyskabere, om det analysearbejde, som understøtter Regionsrådet i deres koordinerende rolle på uddannelsesområdet, samt Regionsrådets støtte til de studiepraktikaktiviteter, som foregår i regionen fra ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser.

5.1 Nordjyske Nyskabere

Nordjylland skal leve af de gode ideer, og der er et stort potentiale for vækst via iværksætteri og innovation. Derfor har Region Nordjylland en særlig interesse i, at de nordjyske unge både får stimuleret lysten og evnerne til at arbejde med disse emner. Flere analyser viser, at unge som har modtaget undervisning i innovation og iværksætteri, får en højere livsindkomst – uanset om de bliver iværksættere eller lønmodtagere. Der er flere i denne gruppe, som starter egen virksomhed, og overlevelsesraten for nystartede virksomheder stiger med i takt med øgede kompetencer. Der er således et stort potentiale i at arbejde med de unges kompetencer inden for innovation og iværksætteri, allerede mens de tager deres ungdomsuddannelse.

De tidligere runder af konkurrencen Nordjyske Nyskabere viser, at eleverne er begejstrede for den innovative tilgang til problemløsning, og flere har fået mod på at blive iværksættere, bl.a. ved at åbne webshops og lignende. Underviserne vurderer, at konkurrencen er en rigtig god mulighed for at arbejde mere praksisnært og virkelighedsnært, end man i flere uddannelser har tradition for.

Om Nordjyske Nyskabere i sig selv skaber flere iværksættere og innovative medarbejdere er svært at måle, men det er tydeligt, at der sås nogle frø hos de unge. Tiden vil vise, om disse frø vil spire og vokse, i takt med at de unge får mere modenhed og uddannelsesmæssig ballast.

Nok så vigtigt er det, at eleverne vokser af at være med i Nordjyske Nyskabere – både personligt og fagligt. De bliver bedre til at arbejde målrettet og systematisk under pres, og særligt forbedrer de sig i deres mundtlige formidling. Underviserne vurderer, at eleverne får mere ud af at deltage i Nordjyske Nyskabere, end de får ud af tilsvarende arrangementer.

Nordjyske Nyskabere udvikles kontinuerligt bl.a. med henblik på at tiltrække elever fra de tekniske erhvervsuddannelser, på at tydeliggøre formidlingen omkring konkurrencen og på at skabe de bedst mulige forhold for de deltagende hold. Det foreslås at konkurrencen afholdes i 2015 og 2016.

5.2 Vidensindsamling og – udveksling

De analyser, som indtil videre er udarbejdet og offentliggjort under rammerne af Uddannelsesplaner, har tilvejebragt aktuel og relevant viden om uddannelsesområdet i Nordjylland. Samtidig er det tydeligt, at analyserne også anvendes bl.a. af uddannelsesinstitutionerne og vejledningsinstitutionerne. Derfor foreslås det, at der arbejdes videre med at indsamle og formidle ny og aktuel viden om uddannelsessituationen i Nordjylland. Det kan

f.eks. være i form af opdateringer af Nordjysk Uddannelsesindblik og andre relevante analyser. *Nordjysk Uddannelseskonference* har ligeledes været et forum, hvor såvel politikere som uddannelsesledere og andre aktører på uddannelses- og beskæftigelsesområdet har kunnet mødes og diskutere aktuelle uddannelsespolitiske emner og udveksle erfaringer samt etablere nye samarbejder og netværk. Konferencen har hidtil været afholdt 4 gange, hvert andet år siden 2008, og det foreslås at den afholdes igen i 2016.

5.3 Studiepraktik

Siden 2007 har Region Nordjylland haft et samarbejde med Studievalg Nordjylland om forskellige initiativer med Studiepraktik som omdrejningspunkt. Der afholdes hvert år Studiepraktik i uge 43. Formålet er at synliggøre videregående uddannelse i Nordjylland, for eksempel gennem udvikling af vejledningsmodeller og en række nye kampagner. Som en ekstra støtte til at få nordjyder i studiepraktik tilbyder Region Nordjylland transport til og fra de nordjyske videregående uddannelsesinstitutioner under studiepraktikken.

Studiepraktik er de unges mulighed for at afprøve og opleve, hvordan det er at studere på en videregående uddannelse. Generelt får unge nordjyder et højt udbytte af at være i praktik på en videregående uddannelse. Men studiepraktikken bliver særlig vigtig for unge, hvor ingen af forældrene har en videregående uddannelse. Disse unge har ikke en voksen derhjemme at spejle sig i, når det gælder deres valg af videregående uddannelse. De er ofte i tvivl om egne evner i forhold til at kunne klare en videregående uddannelse og om, hvorvidt de vil "passe ind". Dermed bliver det i særlig høj grad studiepraktikken, der hjælper dem til at træffe en kvalificeret beslutning omkring, hvilken uddannelse de vil starte på, og hvor hurtigt de vil begynde.

Studiepraktik er dermed et tilbud, som medvirker til at skabe en positiv uddannelseskultur og mønsterbrydning i Nordjylland, særligt når der fokuseres på unge med såkaldt uddannelsesfremmed baggrund, på unge fra geografiske områder hvor man har mindre sandsynlighed for at tage en videregående uddannelse etc.

6. Aktiviteter for 2015 og 2016

Skemaet herunder opsummerer, hvordan de foreslåede aktiviteter for 2015 og 2016 fordeler sig i forhold til Regionsrådets budget på uddannelsesområdet. Det bemærkes, at udmøntning af midler for 2016 er betinget af Regionsrådets vedtagelse af Budget 2016.

Finansiering	2015	2016 (forventet)
Budget	12.100.000	12.100.000

Fordeling af midler:	2015	2016
Uddannelsespulje (åben ansøgningsrunde)	6.000.000	10.000.000
Særlig indsats: Vejledningsområdet	4.650.000	-
Nordjyske Nyskabere	900.000	900.000
Studiepraktik	550.000	400.000
Uddannelseskonference 2016	-	400.000
Vidensindsamling/ analyser	-	400.000
I alt	12.100.000	12.100.000

6.1 Aktiviteter i 2015

Der er på budgettet for 2015 afsat 12,1 mio. kr. til udviklingsaktiviteter på uddannelsesområdet.

Det foreslås, at midlerne udmøntes på følgende måde:

1) Uddannelsespulje 2015 (åben ansøgningsrunde)

I 2015 foreslås det at afsætte midler til en åben pulje på ca. 6,0 mio. kr. til projekter inden for 2 af de beskrevne fokusområder:

- Talentarbejde
- Social mobilitet og mønsterbrydning

2) Særlig indsats: Vejledningsområdet

Det foreslås at iværksætte en regional indsats inden for vejledningsområdet som beskrevet i afsnit 4.1. Samtidig foreslås det, at Administrationen tager initiativ til at samle en lang række aktører, således at en konkretisering af indsatsen kan igangsættes hurtigst muligt. Endelig projektbeskrivelse af indsatsen samt budget mv. forventes at kunne foreligge til

udvalgets møde ultimo maj 2015. Det foreslås at afsætte ca. 4,65 mio. kr. til indsatsen.

3) Nordjyske Nyskabere

Det foreslås, at der i 2015 igangsættes en ny runde af Nordjyske Nyskabere til afvikling i efteråret 2015, og at afsætte ca. 0,9 mio. kr. hertil.

4) Studiepraktik

Det foreslås at iværksætte en videreudvikling af kampagner m.m. i forbindelse med afviklingen af Studiepraktik i efteråret 2015 og afsætte ca. 0,55 mio. kr.

6.2 Aktiviteter i 2016

Under forudsætning af, at der i 2016 budgetteres med et lignende beløb til udviklingsmidler på uddannelsesområdet som i 2015, foreslås midlerne udmøntet på følgende måde:

1) Uddannelsespulje 2016 (åben ansøgningsrunde)

I 2016 foreslås det at afsætte midler til en åben pulje på ca. 10 mio. kr. til projekter inden for yderligere fire af de beskrevne fokusområder:

- Campus og samarbejdende uddannelsesmiljøer
- Virksomhedssamarbejde
- Globalisering og internationalisering
- Læringsmiljøer og klasserumsledelse

2) Nordjysk Uddannelseskonference

Det foreslås, at afholde Nordjysk Uddannelseskonference i efteråret 2016 og at afsætte ca. 0,4 mio. kr. til konferencen.

3) Nordjyske Nyskabere

Det foreslås, at der i 2016 igangsættes en ny runde af Nordjyske Nyskabere til afvikling i efteråret 2016 og afsætte ca. 0,9 mio. kr. hertil.

4) Studiepraktik

Det foreslås at iværksætte en videreudvikling af kampagner m.m. i forbindelse med afviklingen af Studiepraktik i 2015 og afsætte ca. 0,4 mio. kr.

5) Analyse

Der foreslås, at der udarbejdes en opdatering Nordjysk Uddannelsesindblik 2016, og at der afsættes 400.000 kr.

Herunder ses en oversigt over de foreslåede aktiviteter og initiativer til igangsættelse i hhv. 2015 og 2016. Initiativerne tager alle udgangspunkt i Uddannelsesplanens fokusområder

	Vejledning og de svære overgange	Talentarbejde	Globalisering og internationalisering	Social mobilitet	Campus og samarbejdende uddannelsesmiljøer	Virksomheds-samarbejde	Læringsmiljøer og klasserumsledelse
Uddannelsespuljen 2015		X		X			
Særlig indsats: Vejledningsområdet 2015	X						
Uddannelsespuljen 2016			X		X	X	X
Nordjyske Nyskabere 2015 og 2016		X				X	
Studiepraktik 2015 og 2016	X			X			
Nordjysk Uddannelseskongference 2016	(X)	(X)	(X)	(X)	(X)	(X)	(X)

7. Midler til udvikling og udmøntningsformer

Med sammenkoblingen af Den Regionale Erhvervsudviklingsstrategi og den Regionale Udviklingsplan til én samlet Regional Vækst- og Udviklingsstrategi (REVUS), er der mulighed for i højere grad at finansiere udviklingsinitiativer på uddannelses- og kompetenceområdet fra såvel Socialfondsmidler, som Regionsrådets egne uddannelsesmidler. I visse tilfælde kan dele af ét projekt f.eks. finansieres af Socialfonden og andre dele af Regionsrådet, således at en samlet indsats har flere finansieringskilder (udover den egenfinansiering, som i alle tilfælde gør sig gældende).

Uddannelsesplanens foreslåede fokusområder supplerer således forslaget til REVUS særligt inden for fokusområdet "Kvalificeret arbejdskraft".

Region Nordjylland har udmøntet uddannelsesmidlerne til udviklingsprojekter på forskellig vis igennem de senere år. Det drejer sig om åbne ansøgningsrunder i Uddannelsespuljen, hvor særligt ungdomsuddannelserne har kunnet søge midler til udviklingsprojekter under rammerne af en række fokusområder. Der har også været tale om særlige indsatser, som har været initieret af Regionsrådet. Her har Regionsrådet ønsket at fokusere på et særligt indsatsområde med udgangspunkt i en aktuell udfordring på uddannelsesområdet og har derfor haft inviteret relevante samarbejdspartnere til at udarbejde et større, regionalt dækkende projekt på baggrund heraf. Eksempler herpå fra tidligere perioder er: Praktikpladsjagten (2010) og Erhvervsuddannelser i Vækst (2013). Det foreslås således at anvende begge typer af udmøntningsformer til udviklingsprojekter inden for Uddannelsesplanens foreslåede fokusområder.

8. Støttekriterier for udvælgelse af projekter:

Regionsrådet har ifølge lovgivningen mulighed for at yde tilskud til statsligt, selvejende institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser samt almene voksenuddannelser. Tilskuddet kan ydes til uddannelsesinstitutioners udviklingsaktiviteter, der opfylder visioner og indsatser i den regionale vækst- og udviklingsstrategi (REVUS) og den dertil knyttede, Regionsrådets uddannelsesplan. Der skal således være tale om udviklingsprojekter; der kan ikke gives støtte til driftsopgaver. Det følger også af lovgivningen, at det er ungdomsuddannelserne, der er ansøgningsberettigede projektholdere, dog således at de kan inddrage andre relevante samarbejdspartnere i projektet.

Uddannelser, der efter lovgivningen kan søges tilskud til, er:

Studentereksamen, højere forberedelseksamen, højere handelseksamen, højere teknisk eksamen, grundforløbene i erhvervsuddannelserne, grunduddannelse til landmand, de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, almen voksenuddannelse, forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne.

For projekter under den åbne ansøgningsrunde i 2015 gælder, at projektet skal fremme ét eller begge fokusområder:

- Talentarbejde
- Social mobilitet

For projekter under den åbne ansøgningsrunde i 2016 gælder, at projektet skal fremme ét eller flere af følgende fokusområder:

- Campus og samarbejdende uddannelsesmiljøer
- Virksomhedssamarbejde
- Globalisering og internationalisering
- Læringsmiljøer og klasserumsledelse

Følgende kriterier inddrages ligeledes i vurderingen af ansøgninger og projekter:

- Relevans i forhold til Uddannelsesplanens fokusområder
- Projektet skal formulere resultat- og effektmål samt angive, hvorledes disse måles
- Additionalitet; At projektet og dets aktiviteter adskiller sig fra eller er en væsentlig videreudvikling af allerede eksisterende projekter/aktiviteter samt ikke er ordinære driftsopgaver fastlagt i lovgivningen.
- Tværgående projekter, hvor der arbejdes på tværs af fx skoler og/eller institutionstyper samt uddannelsesniveauer, herunder med andre relevante aktører som fx erhvervslivet
- Projektets størrelse: Minimum projektbudget på 250.000 kr.
- Inddrage erfaringer og resultater fra lignende projekter og initiativer
- At projektet kan sandsynliggøre forankring og bæredygtighed efter projektets afslutning
- Evaluering og mangfoldiggørelse / formidling af resultaterne til andre

- For åben ansøgningsrunde gælder, at alle projekter skal være påbegyndt i hhv. 2015 og 2016. Et flerårigt projekt kan højst løbe i 3 år og skal være afsluttet og afrapporteret senest d. 1. november i det år det afsluttes
- Minimum egenfinansieringsgrad på 30 % af det samlede projektbudget

Administrationen udarbejder en vejledning til ansøgere, som er tilgængelig på Regionens hjemmeside og opfordrer til, at kommende ansøgere går i dialog med administrationen i projektmodningsprocessen.